

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Βίκη Ντρίτσου

ΠΜΣ Ψηφιακές Μέθοδοι στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

2025-2026

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

LEGO Game

Ανοιχτή Επιστήμη

Ανοιχτά Δεδομένα

Αρχές FAIR

Αρχές CARE

Ανοιχτή Επιστήμη - Ανοιχτά Δεδομένα

Πηγές - Αναγνώσματα:

- European Commission, Open Science Policy. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/our-digital-future/open-science_en
- Unesco, Recommendation on Open Science. <https://www.dcc.ac.uk/resources/curation-reference-manual>

”

"An approach to the scientific process that focuses on spreading knowledge as soon as it is available using digital and collaborative technology."

European Commission,
The EU's open science policy

Τι είναι η Ανοιχτή Επιστήμη;

- Πολιτικές, πρωτοβουλίες και δομές
- Καθιστούν την επιστήμη πιο
  - Παραγωγική, αποτελεσματική
  - Απρόσκοπτη, με διαφάνεια
  - Συμβατή με τις τρέχουσες ανάγκες
    - Κοινωνική ανάπτυξη

Στόχοι Ανοιχτής Επιστήμης

- Επιτάχυνση ανακαλύψεων
- Βελτίωση ποιότητας έρευνας
- Ενίσχυση ανθρώπινης και κοινωνικής ανάπτυξης
- Πώς επιτυγχάνονται τα παραπάνω;

Πρακτικές Ανοιχτής Επιστήμης

- Ανοιχτή κοινοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων
  - Προ-εκτυπώσεις (pre-prints)
  - Αποθετήρια
- Άμεση και απρόσκοπτη ανοιχτή πρόσβαση
- Διασφάλιση αναπαραγωγιμότητας αποτελεσμάτων
  - Επαλήθευση και αναπαραγωγή
- Προώθηση της επιστήμης των πολιτών (citizen science) και της δημόσιας εμπιστοσύνης

Μέσα Υποστήριξης Ανοιχτής Επιστήμης

- Νομοθετικό περιβάλλον
  - Νομοθεσία ΕΕ για δεδομένα και πνευματικά δικαιώματα
  - Ψηφιακό νομοθετικό πλαίσιο
- Υποδομές
  - [European Open Science Cloud \(EOSC\)](#)
    - κοινός ευρωπαϊκός χώρος δεδομένων—[Common European Data Space](#)
  - Πλατφόρμα [Open Research Europe](#)
  - [European Collaborative Cloud for Cultural Heritage \(ECCCH\)](#)
    - Πλατφόρμα [European Cloud for Heritage OpEn Science \(ECHOES\)](#)

Ανοιχτά Δεδομένα

- Βασικός πυλώνας της Ανοιχτής Επιστήμης
- Τα Ανοιχτά Δεδομένα προάγουν
  - Διαφάνεια: παρέχοντας τα πηγαία δεδομένα (raw data), τα ερευνητικά αποτελέσματα μπορούν να αναπαραχθούν και επαληθευτούν
  - Συνεργατικότητα: κοινή χρήση δεδομένων χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς
  - Αποδοτικότητα: χρήση υφιστάμενων δεδομένων => μείωση επανάληψης ίδιας προσπάθειας, οικονομία χρόνου

AI-generated image
(ChatGPT, November 2025) ₁₀

Δεοντολογικά Ζητήματα Ανοιχτών Δεδομένων

- Ιδιωτικότητα
- Προστασία προσωπικών δεδομένων
- Προστασία ευαίσθητων πολιτιστικών χαρακτηριστικών

Αρχές FAIR*

- Findability, Accessibility, Interoperability, Reusability (FAIR)
- Ευρεσιμότητα: μόνιμα αναγνωριστικά, μεταδεδομένα
- Προσβασιμότητα: δεδομένα διαθέσιμα, ανοιχτά πρωτόκολλα πρόσβασης
- Διαλειτουργικότητα: μεταδεδομένα, πρότυπα, τυπικές δομές οργάνωσης, ανοιχτοί μορφότυποι
- Επανάχρηση: τεκμηρίωση, άδειες χρήσης

*Wilkinson, M., Dumontier, M., Aalbersberg, I. *et al.* The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship. *Sci Data* 3, 160018 (2016).

<https://doi.org/10.1038/sdata.2016.18>

#BeFAIRandCARE

Αρχές CARE

- Collective benefit, Authority to control, Responsibility, Ethics (CARE)
- Συλλογικό όφελος: βιώσιμα δεδομένα, προάγουν το κοινό όφελος
- Αρχή ελέγχου: αναγνώριση δικαιώματος πρόσβασης και διαχείρισης δεδομένων (που μας ανήκουν)
- Υπευθυνότητα: δέσμευση για σεβασμό στις πολιτιστικές ιδιαιτερότητες, συνεργασία, υποχρέωση λογοδοσίας
- Ηθική: προτεραιότητα στις ηθικές αξίες, πρακτικές που βασίζονται σε ηθικούς κανόνες, δικαιοσύνη, αξιοπρέπεια

Ανοιχτή Επιστήμη—πέρα από τα δεδομένα

- Ανοικτή πρόσβαση
  - Ελεύθερη διάθεση ερευνητικών άρθρων και δημοσιεύσεων
- Ανοιχτός κώδικας
  - Κοινή χρήση λογισμικού, εργαλείων, μεθοδολογιών
- Ανοικτή αξιολόγηση από κριτές
  - Διαφάνεια στη διαδικασία αξιολόγησης από κριτές
- Ανοικτοί εκπαιδευτικοί πόροι
  - Παροχή εκπαιδευτικού υλικού και κατάρτισης

Ανοιχτή Επιστήμη—πέρα από τα δεδομένα (II)

- Επιστήμη πολιτών (citizen science)
  - Συμμετοχή των πολιτών στην επιστημονική διαδικασία
- Προκλήσεις
  - προστασία της ιδιωτικής ζωής
  - πνευματική ιδιοκτησία
  - ποιότητα των δεδομένων

Στόχος: εκδημοκρατισμός της επιστήμης, ενίσχυση κοινωνικού αντίκτυπου

Lego: Metadata for reproducibility

<https://zenodo.org/records/3685685>

Κανόνες (εμπλουτισμένου) παιχνιδιού

- Εργασία κατασκευής 1 (30 λεπτά): Ακολουθήστε τις οδηγίες, για να χτίσετε ένα όχημα. Θα φωτογραφίσουμε κάθε κατασκευή!
- Αλλαγή (5 λεπτά): Διαλύστε τις κατασκευές σας και τοποθετήστε τα LEGO στη σακούλα. Στη συνέχεια, θα ανταλλάξετε σακούλες.
- Εργασία κατασκευής 2 (10 λεπτά): Ακολουθήστε τη ροή εργασίας της αντίστοιχης ομάδας, για να κατασκευάσετε το όχημα. Θα φωτογραφίσουμε πάλι κάθε κατασκευή!
- Εργασία κατασκευής 3 (10 λεπτά): Ξεκινήστε πάλι, ακολουθώντας τις οδηγίες τεκμηρίωσης της αντίστοιχης ομάδας στην εργασία 1, για να κατασκευάσετε το όχημα. Θα φωτογραφίσουμε και πάλι κάθε κατασκευή!
- Σύνοψη (10 λεπτά): Συγκρίνετε τις 3 φωτογραφίες.

Οδηγίες

- Κατασκευάστε ένα μικρό όχημα (αυτοκίνητο, φορτηγό, ποδήλατο, αεροπλάνο ή τρένο) χρησιμοποιώντας περίπου 15–30 τουβλάκια. Μπορείτε να το κάνετε όσο πιο σύνθετο και λεπτομερές θέλετε και να προσθέσετε ό,τι αξεσουάρ επιθυμείτε.
- Χρησιμοποιήστε το χαρτί που σας δόθηκε για να σημειώσετε τα ακριβή βήματα, ώστε να μπορεί να αναπαραχθεί η κατασκευή.
- ΠΡΟΣΘΕΤΟ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Χρησιμοποιήστε το κενό χαρτί που σας δόθηκε για να παραστήσετε τη ροή εργασίας που ακολουθήσατε για να κατασκευάσετε το όχημα.